

الگوی تدوین سیاست های دفاعی و امنیتی؛ چارچوب پیشنهادی سیاست های کلی برنامه ششم

تدوین: کمیسیون سیاسی، دفاعی و امنیتی

چکیده

تدوین سیاست ها اگرچه همواره بر اساس الگویی که ابعاد طرح واره ای و عینی دارد، صورت می پذیرد، با این حال و در روند مطالعات و تدوین سیاست ها، بخصوص سیاست های کلان برنامه ها، لازم است، همواره در روش های موجود بازنگری صورت گرفته و بهینه سازی روندها و الگوها برای تحقق مطلوب اهداف در نظر باشد. مقاله ذیل با بررسی روند های گذشته تدوین سیاست های کلی، پیشنهاداتی را برای تدوین سیاست های کلی برنامه ششم در سطح جهت گیری و سازمان سیاست ها و همچنین بندهای سیاستی در حوزه های مختلف بخصوص حوزه های دفاعی و امنیتی ارائه می کند.

واژگان کلیدی

سیاست های کلی، امور راهبردی، جهت گیری سیاست ها، دفاع، امنیت

رویکرد کلی یا جهت گیری اساسی برنامه

به نظر می رسد با توجه به اوضاع و احوال ملی و جهانی و شرایط روز از یک طرف و اهداف انقلاب اسلامی از طرف دیگر، مناسب است تا رویکرد حوزه دفاعی در برنامه ششم با جهت گیری قدرت سازی و تامین اقتدار، امکان بکارگیری قدرت، حفظ و تامین عزت ملی و زمینه سازی برای تحقق تمدن نوین تنظیم گردد. از این رو جهت گیری اساسی برنامه ششم را می توان «استحکام ساخت درونی و بیرونی قدرت و تامین اقتدار و عزت ملی و پی ریزی تمدن اسلامی-ایرانی در دهه پیشرفت و عدالت» نامید. رویکردهای برنامه های سوم «حضور و مشارکت مردم»، برنامه چهارم «توسعه سیاسی و اقتصادی» و برنامه پنجم «پیشرفت و عدالت اجتماعی» بوده است.

البته برای نیل به این هدف سیاست ها و برنامه های ناظر بر موضوع باید بنحوی طراحی و تدوین شوند که در برهه زمانی ۵ سال بتوان به تحقق عینی برشی از آن دست یافت.

چارچوب تدوین برنامه

در برنامه چهارم و پنجم، سند چشم انداز، نظام مقدس ج.ا.ا. در افق ۱۴۰۴ به عنوان چارچوب یا سند بالادستی برنامه مد نظر بوده است. برای برنامه ششم پیشنهاد می شود که علاوه بر سند چشم انداز، تحقق مرحله سوم و چهارم اهداف انقلاب اسلامی نیز اضافه شود تا مراحل اهداف انقلاب اسلامی در اسناد رسمی کشور گنجانده شود. با بیان این چارچوب در اسناد رسمی، به نوعی به همه دنیا اعلام می شود که انقلاب اسلامی برای تحقق اهداف خود برنامه دارد و بسترسازی ایجاد تمدن اسلامی نیز رسماً اعلام می شود. اعلان این مهم، از یک سو بیانگر پیش روندگی و پیش برندگی انقلاب اسلامی است و از سوی دیگر به نوعی نشانه ابتکار عمل و تهاجم در دستگاه های فکری و اصطلاحاً جنگ راهبردها است. چنین اعلانی در مجامع نخبگی جهان، آثار قابل توجه خواهد گذاشت. از جمله این که انقلاب اسلامی تثبیت شده است و مرحله عملی تحقق انقلاب جهانی اسلام را در دست اقدام دارد. بر این اساس چارچوب تدوین برنامه ششم را می توان «تلاش در جهت تحقق مرحله سوم و چهارم اهداف انقلاب اسلامی (ایجاد دولت اسلامی و جامعه اسلامی) و بستر سازی مرحله پنجم (ایجاد تمدن جهانی اسلام) و تحقق سند چشم انداز ج.ا.ا. نامید.

فضای کلی سیاست ها

منظور از فضای کلی سیاست ها و اهداف این است که اولاً از نظر قلمرو جغرافیایی چه محدوده ای را شامل خواهد شد. ثانیاً از نظر قلمرو موضوعی چه موضوعاتی را شامل می شود. فرض بر این است که سیاست های کلی برنامه، اصلی ترین سند راهبردی در مقطع ۵ ساله است و مضامین دیگر اسناد کلی در این سند منظور گردیده است. فضای این سیاست ها علاوه بر فضای انقلاب اسلامی که جهانی است و نشانگر این است که این انقلاب در همه ی جهان حتی در درون نظام های استکباری و کشورهای هدف، برای خود ماموریت قائل است، جهان اسلام و کشورهای اسلامی و کلیت نظام سیاسی، اعم از حکومت، حاکمیت و مردم و محدوده ی جغرافیایی و سرزمین کشور را در بر می گیرد.

سرفصل های برنامه

نگاه به برنامه کشور از منظر قدرت ملی است. از آنجا که رویکرد کلی برنامه، قدرت سازی و تامین اقتدار و عزت ملی و پی ریزی تمدن اسلامی-ایرانی در دهه پیشرفت و عدالت ذکر شد، لذا مناسب است تا سرفصل های برنامه در قالب ابعاد مختلف قدرت مطرح شود. در خصوص ابعاد مختلف قدرت، می توان مدل های مختلفی را با نگاه های گوناگون ارائه کرد. به نظر می رسد با توجه به تاکید مقام معظم رهبری بر محوریت سه موضوع فرهنگ، اقتصاد و علم در برنامه ششم از یک سو، شرایط محیطی موجود در منطقه و جهان از سوی دیگر و نیز مسایل مبتلا به کشور، ابعاد قدرت را در برنامه ششم شامل ۸ بعد بدانیم که با توجه به روش تدوین سیاست ها و برنامه ها در کشور آنها را با عنوان امور قلمداد می کنیم. چنانچه بخواهیم ارجحیت و اهمیت آن را هم بیان کنیم، ترتیب فوق پیشنهاد می شود.

در برنامه های سابق در عنوان برنامه، برخی امور ذکر می شد. در برنامه پنجم، در عنوان سیاست های کلی برنامه پنج ساله در امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ذکر شده است ولی در متن سند شاهد ۵ سرفصل "امور فرهنگی در ابتدا، سپس امور علمی و فناوری، بعد امور اجتماعی، بعد امور

اقتصادی و در پایان امور سیاسی، دفاعی و امنیتی هستیم. پیشنهاد می شود امور راهبردی و مدیریتی در یک سر فصل جداگانه نوشته شود و مباحثی مثل نظام مدیریت و اداره کشور در این سر فصل گنجانده شود. موضوعی که از مهم ترین بحث های روز کشور، است.

در خصوص امور دفاعی و امنیتی اولاً می توان آن را به دو بعد امنیت و دفاع تفکیک کرد. ثانیاً، حداقل از نظر ما ارجحیت آن از برخی از امور بیشتر است. برخی ابعاد دیگر همچون مباحث ژئواستراتژیک، یا در سرفصل امور راهبردی، یا در ذیل سرفصل های دیگر منظور گردد.

مفاد سیاست های کلی

سیاست های پیشنهادی در این بررسی فقط از منظر دفاعی و امنیتی است و در سایر امور فقط سیاست هایی که به طور مستقیم یا غیرمستقیم به دفاع و امنیت مربوط می شود ارائه می گردد.

۱- سیاست های پیشنهادی برای امور راهبردی و مدیریتی

- ابتدا بر اندیشه های و مبانی نظام جمهوری اسلامی و تلاش در جهت ترویج این اندیشه ها و ارزش های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس در سطح کشور، جهان اسلام و جهان و فاصله گیری بیشتر از اندیشه ها، ادبیات و مفاهیم لیبرال دموکراسی (با تولید شاخص های بومی پیشرفت و جدا شدن از شاخص های نظام های سلطه در راستای استعمار فرا نو).

- محور قرار دادن تکمیل نسبی مرحله سوم از اهداف انقلاب اسلامی (مرحله ایجاد دولت اسلامی) و تحقق {حداقل درصدی معین} از مرحله چهارم اهداف انقلاب اسلامی (تحقق جامعه اسلامی) و [حداقل درصدی معین] از مرحله پنجم (ایجاد تمدن نوین اسلامی در جهان) بر اساس نقشه جامع تحقق اهداف مذکور.

- مبنی قرار گرفتن سند محوری و پایه ای الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت در عرصه های چهارگانه فکری، معنوی، علم و زندگی و نقش محوری آن در کلیه امور راهبردی و تصمیم سازی ها و تصمیم گیری ها.

- مبنی قرار دادن معماری ها و طرح ریزی های بلند مدت در طراحی و پیاده سازی سامانه ها و نظامات با نگاه فرابخشی و توسعه قابلیت ها به آینده و پرهیز از سلاقی، برنامه ها و فعالیت های بخش محور یا مشخص محور متکی به دوره های مسئولیتی کوتاه مدت مسئولین اعم از انتخابی و انتصابی.

- ایجاد و تقویت دستگاه ها و بخش های متولی در امور راهبردی و مدیریت کلان فرا بخشی در سطح کلان انقلاب اسلامی و کشور.

- توسعه مدیریت جهادی، تفکر راهبردی، درک محیط رقابتی و آینده نگاری، و ارتقای فضای فکری و کاری دستگاه ها و بخش ها و همه امور کشور در جهت تحقق مراحل اهداف انقلاب اسلامی، استحکام ساخت درونی نظام مقدس ج.ا.ا. و قدرت سازی با رویکرد پیشرفت درون زا و برون نگر.

- تمرکز قوه مجریه به امور حاکمیتی (همچون سیاست گذاری، برنامه ریزی، کنترل و نظارت و ...) و محدود کردن تصدی گری ها به اعمال حاکمیت (همچون دفاع و امنیت و زیرساخت های اداری، آموزشی، پژوهشی و ...) و تخصیص منابع (بودجه، نیروی انسانی و ...) با اولویت دهی به اعمال مذکور.

- الزام به تدوین و پیاده سازی پیوست ملاحظات دفاعی و امنیتی (توسط ستاد کل نیروهای مسلح) و پیوست ملاحظات فرهنگی و اجتماعی (توسط شورای انقلاب فرهنگی یا دستگاه های مامور از سوی آن شورا) و پیوست زیست محیطی (توسط سازمان محیط زیست) برای کلیه طرح های کلان و ملی و قوانین و مقررات مهم.

- بازنگری در آمایش ملی سرزمین و قطب بندی های اقتصادی، صنعتی و ... با رویکرد ارتقای امنیت پایدار فراگیر، ایجاد تعادل در تمام پهنه کشور و کاهش مرکزگرایی نسبت به تهران و کلان شهرها توسعه مناطق مستعد و کمتر توسعه یافته همچون سواحل مکران، حاشیه کویرها و مناطق جوار مرز.

۲- سیاست های پیشنهادی برای امور فرهنگی از منظر دفاعی و امنیتی

- کسب توانمندی تولید قدرت نرم و تقویت زیرساخت های آن.

- پیش بینی و پیاده سازی ساز و کارهای لازم برای مصون سازی جامعه در برابر جنگ نرم دشمنان و نهادینه سازی فرهنگ دین مداری و انتظار و روحیه دشمن شناسی و استکباری ستیزی، خودباوری و ترویج و تحکیم ارزش های دینی، انقلابی و بسیجی در کلیه نظامات و فرایندها و نیز در آحاد جامعه و بخصوص کارکنان دستگاه ها و مدیران.

۳- سیاست های پیشنهادی برای امور اجتماعی از منظر دفاعی و امنیتی

- تاکید ویژه بر تعیین متولی یا متولیان و تدوین برنامه های مربوط به ارتقاء انضباط اجتماعی و نظم عمومی، قانون محوری و روحیه مشارکت جویی، مسولیت پذیری و تعاون اجتماعی در آحاد مردم.

- تقویت هویت اسلامی- ایرانی، انسجام، همگرایی و همبستگی اقوام و مذاهب رسمی کشور در جهت وحدت ملی، تولید قدرت، حفظ و پیشرفت کشور با تاکید بر تسریع در محرومیت زدایی از مناطق محروم و کمتر توسعه یافته به ویژه در حاشیه مرزها.

- توسعه پیشگیری های اجتماعی در راستای ارتقاء امنیت غیرعامل از جمله مدیریت جمعیت و مهاجرت و ساز و کارها و نظامات کنترل آنها با تاکید بر تمرکز در سیاست گذاری توسط دولت و نقش دهی به سامانه ها و نهادهای غیردولتی و مردمی در اجرا.

- پیاده سازی ساز و کار نهادینه ی امر به معروف و نهی از منکر و تعیین نقش و سهم دستگاه ها، نهادها و مردم و قانونمند شدن آن همراه با تبدیل آن به یک هنجار عمومی و وظیفه ملی.

- ایجاد باور عمومی به وجود امنیت نسبی در فضای حقیقی و واقعی جامعه و افزایش احساس امنیت در آن فضا و متقابلاً ایجاد باور به ناامن بودن فضای مجازی برای آحاد جامعه ضمن حفظ رویکرد و نگاه فرصت محور به این فضا.

– باز طراحی نظام تامین اجتماعی در بخش های دولتی و غیردولتی با اولویت تحول در نظام بازنشستگی و با رویکرد ایجاد تعادل در منابع و مصارف و پرهیز از اختصاص منابع بین نسلی به آنها با رعایت جهت گیری کلی تضمین تامین آتیه کلیه اقشار و احاد جامعه.

۴- سیاست های پیشنهادی برای امور علمی و فن آوری از منظر دفاعی و امنیتی

– پیش رونگی و پیش برندگی در حوزه علم، فناوری و نوآوری با تقویت و به کار گیری ظرفیت ها و قابلیت های ملی برای حفظ و توسعه حرکت و پیشرفت علمی و فناورانه کشور و تقدم علوم پایه و انسانی و فناوری های نو، بدیع و قدرت ساز و با ارتقاء قابل توجه تعامل بخش های آموزش و پژوهش با بخش های کاربری در تولید محصولات و خدمات.

– امن سازی زیرساخت ها، عناصر و دستاوردهای علمی و فناوری در مقابل اقدام ها و تهدیدهای دشمن (اعم از جاسوسی و بهره گیری مستقیم و غیرمستقیم از فعالیت ها و توانمندی های کشور در جهت اجرای طرح و برنامه های آنها).

– تغییر و تحول در نظام تربیتی و آموزشی کشور (به ترتیب و تقدم پایه، متوسطه و عالی) با جهت گیری و آماده سازی نسل جدید و آینده برای ایفای نقش های قدرت ساز مهم ملی و فرا ملی.

– شبکه سازی نخبگان، فعالیت ها و مراکز علمی با رعایت ملاحظات امنیتی به خصوص در جهت افزایش توان و آمادگی در امور حاکمیتی (مدیریت راهبردی، دفاع و امنیت و ...)

– الزام به تدوین و پیاده سازی نظام ملی نوآوری با همکاری همه قوا و دستگاه های ذی ربط با هدف دستیابی به مقام اول منطقه و بیستم جهان در تولید و ثبت اختراعات.

۵- سیاست های پیشنهادی برای امور اقتصادی از منظر دفاعی و امنیتی

– پیاده سازی نظامات اقتصاد مقاومتی و ایجاد باور عمومی به اتخاذ رویکرد جهاد اقتصادی برای پاسخگویی به تهدیدهای دشمن و پیشبرد اهداف ج.ا.ا. (با توجه به راهبرد دشمن در تحمیل یک جنگ اقتصادی به ج.ا.ا.، القای ناکارآمدی نظام و ترویج فساد اقتصادی)

– پیشبینی ساز و کار مناسب برای مدیریت بر صحنه تقاضا در داخل و خارج (توافق با مدیریت بر صحنه عرضه) به خصوص مدیریت انتظارات و مطالبات مادی و معیشتی مردم و الگوی مصرف در سطح جامعه و بویژه دستگاه های اجرایی.

– توجه ویژه به حفظ آرامش جامعه در تضمین دسترسی به اقلام و کالاهای راهبردی بخصوص در تامین دارو و غذای سالم و سایر مایحتاج عمومی (با تقدیم تامین و خودکفایی در داخل) و نیز تضمین قیمت متناسب با سطح درآمدها.

۶- سیاست های پیشنهادی برای امور سیاسی از منظر دفاعی و امنیتی

– توسعه و تعمیق نفوذ راهبردی ج.ا.ا. در جهان با تاکید بر کلیه ملل، قدرت ها و کشورهای ضداستکباری و به چالش کشیدن مبانی قدرت های سلطه گر و سلطه جو و اذتاب آنها

– توسعه روابط و تعاملات تخصصی با کشورهای دیگر به خصوص جهان اسلام و منطقه در زمینه های دیپلماسی علمی و فناورانه، دفاعی و امنیتی، فرهنگی، زیست محیطی و.. توأم با توسعه دیپلماسی عمومی کشور.

– پیشبرد فرایند مردم سالاری اسلامی (بعنوان نظام حکومتی الگو در جهان) در جهت استحکام ساخت درونی نظام با تاکید بر مشارکت بیشتر مردم در امور مختلف کشور.

سیاست های پیشنهادی برای زیست محیطی از منظر دفاعی و امنیتی

– حفظ منابع بین نسلی زیست محیطی و پیش بینی و پیشگیری از تبدیل آسیب ها و چالش های طبیعی آن همچون کمبود منابع آب، آلودگی هوا و ... به بحران امنیتی و مقابله با سوءاستفاده یا مدیریت عوامل خارجی در این عرصه ها و نیز کسب آمادگی برای مدیریت حوادث مصنوعی.

پیشنادهایی برای امور دفاعی و امنیتی

– معماری و طراحی مجدد سامانه های دفاعی و امنیتی انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی نیروهای دفاعی و امنیتی با رویکرد پیش کنشگری هوشمند و قدرت سازی برای دفاع و امنیت همه جانبه در محیط ملی و فراملی و در تمام عرصه ها بخصوص عرصه های جدید تهدید.

– تامین اشراف کامل بر وضعیت امنیت ملی و ابعاد مؤلفه های آن و نیز امنیت منطقه از جمله اشراف بر فعالیت ها در فضای مجازی، فعالیت گروه ها و جریانات معاند به خصوص گروهک های تروریستی و ایمن سازی جامعه در برابر یارگیری گروه ها و جریانات معاند و وابسته به استکبار جهانی.

– تقویت قابل توجه قدرت نظامی و تامین منابع مورد نیاز برای بازدارندگی مؤثر دفاع قاطع از حاکمیت، امنیت ملی، تمامیت ارضی و منافع ملی در کلیه مناطق جهان، مقابله با هر تهدید خارجی و ایجاد توازن قوا با تاکید بر اعتمادسازی و تنش زدایی.

– هم افزایی دستگاه های اطلاعاتی، نظامی، امنیتی و انتظامی، قضایی و حتی سایر دستگاه ها و نهادهای غیر دولتی و مردمی برای تامین دفاع و امنیت و مقابله با هر نوع تهدید و اخلال در نظم و امنیت عمومی، اقتصادی و اجتماعی.

– نقش آفرینی در ایجاد امنیت در مناطق مورد علاقه و اعلان اشتراک منافع در برقراری امنیت برای کلیه کشورها و مردم منطقه و تقویت همکاری های سازنده و فعال با آنها در جهت تحدید نفوذ سلطه، اعتماد سازی متقابل و عمق بخشی راهبردی انقلاب اسلامی و نظام و جلوگیری از ایجاد شکاف های قومی و مذهبی در سطح منطقه.

– تاکید بر ارتقاء علوم و فناوری های پیشرفته دفاعی و امنیتی و کسب دانش و فناوری های نو (به خصوص فناوری های نرم) و تجهیز نیروهای دفاعی و امنیتی به آنها.

– افزایش ضریب خوداتکایی در تولید فناوری ها، محصولات و خدمات دفاعی و امنیتی (کیفی و قابل رقابت) با توسعه چشمگیر تحقیقات و بهره گیری از همه ظرفیت های کشور و صادرات آنها.

– تقویت کمی و کیفی بسیج ده ها میلیونی ج.ا.ا. و کمک به تشکیل بسیج جهانی اسلام.

– توسعه امنیت و دفاع غیرعامل و افزایش مقاومت ملی، سازماندهی مردم و کلیه دستگاه ها و نهادهای دولتی و غیردولتی برای ایفای نقش در شرایط مختلف امنیتی و دفاعی با تاکید بر زیرساخت سازی، پیشگیری و آمادگی.

- هوشمند سازی و پایدار سازی امنیت داخلی و عمومی با افزایش مشارکت مردمی و هم افزا کردن مولفه های مختلف امنیت ملی.
- تامین امنیت پایدار مناطق مرزی با انسداد و کنترل و مراقبت موثر مرزها، توسعه فعالیت های اطلاعاتی و عملیات ویژه، مشارکت مرزنشینان، ایفای نقش و هم افزایی کلیه دستگاه های مسئول ج.ا.ا. و کشورهای همسایه.

پیش نویس سیاست های کلی برنامه ششم توسعه

موضوعات و مسائل حوزه سیاستگذاری برنامه ششم در مقولات اقتصادی و بودجه، حقوقی و قضایی، سیاسی، دفاعی، امنیتی، فرهنگی، علم و فن آوری و اجتماعی تقسیم بندی شده اند. ذیلاً پیش نویس سیاست های مربوط به حوزه سیاسی، دفاعی و امنیتی ارائه می گردد.

محور شماره ۱ ایده اولیه: مشارکت همه جانبه در نظم دهی نوین منطقه آسیای جنوب غربی
سیاست های پیشنهادی دولت

۲۸- تقویت تعامل سازنده و فعال در عرصه های منطقه ای و بین المللی.

سیاست های برنامه پنج ساله گذشته

برنامه سوم :

- بند ۳۰-۱- ملاحظات امنیتی و دفاعی.
- بند ۳۱-۴- مقابله با افزون خواهی و اقدام متجاوزانه در روابط خارجی.
- بند ۳۱-۵- تلاش برای رهایی منطقه از حضور نظامی بیگانگان.
- بند ۳۱-۶- مقابله با تک قطبی شدن جهان.
- بند ۳۱-۷- حمایت از مسلمانان و ملت های مظلوم و مستضعف.
- بند ۳۱-۸- تلاش برای ایجاد نزدیکی بیشتر میان کشورهای اسلامی.
- بند ۳۱-۹- تلاش برای اصلاح ساختار سازمان ملل.
- بند ۳۳- توجه جدی در تخصیص منابع، به وظایف مربوط به اعمال حاکمیت دولت، بهبود امنیت عمومی و پیشگیری و مقابله موثر با جرائم و مفاسد اجتماعی و امنیتی از طریق تقویت و هماهنگی دستگاه های قضایی، امنیتی و انتظامی.
- بند ۳۴- بهبود و تکمیل سازمانی و توزیع جغرافیایی نیروهای مسلح، متناسب با اندازه و نوع تهدیدها و آمایش سرزمین.
- بند ۳۶- توجه ویژه به حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفین.

سیاست های کلی منابع آب :

بند ۲- ارتقای بهره وری و توجه به ارزش اقتصادی و امنیتی و سیاسی آب در استحصال و عرصه نگهداری و مصرف آن .

سیاست های کلی حمل و نقل :

بند ۱-۱- ملاحظات اقتصادی و دفاعی و امنیتی.

بند ۳- توسعه و اصلاح شبکه ی حمل و نقل با توجه به نکات زیر:

- نگرش شبکه ای به توسعه ی محورها.

- آمایش سرزمین.

- ملاحظات دفاعی - امنیتی.

- سودآوری ملی.

- موقعیت ترانزیتی کشور.

سیاست های پیشنهادی دبیرخانه

- مشارکت همه جانبه جمهوری اسلامی ایران در نظم دهی نوین منطقه آسیای جنوب غربی و

افزایش نقش و ارتقاء موقعیت راهبردی ایران در منطقه و جهان از طریق:

۱- تحکیم جبهه ضد استکباری، دفاع از محور مقاومت و مبارزه با صهیونیسم و تروریسم

تکفیری، ایجاد ترتیبات امنیتی مشترک منطقه ای، تقویت و حمایت از جریان بیداری اسلامی،

حمایت از مردم سالاری در سایر کشورها

۲- تقویت روند چندجانبه گرایی، ائتلاف سازی با کشورهای همسو و مشارکت فعال در

شکل دهی هنجارها و قواعد بین المللی

۳- ترویج و تبلیغ گفتمان حقوق بشر اسلامی و عادی سازی پرونده حقوق بشر جمهوری

اسلامی ایران در نهادهای بین المللی

۴- توسعه کمی و کیفی رسانه های فرامرزی با زبان های رایج بین المللی با هدف ترویج فرهنگ

و معرفی تمدن ایرانی- اسلامی، مقابله با ایران هراسی و اسلام هراسی و نیز شناساندن

قابلیت ها، ظرفیت ها و دستاوردهای جمهوری اسلامی

۵- حمایت از حقوق فردی و جمعی ایرانیان خارج از کشور، تقویت هویت اسلامی - ایرانی و

ایجاد زمینه های لازم در جهت جلب سرمایه و توان علمی و تخصصی آنان در توسعه ملی

و تأثیر بر سیاست های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی

۶- بهره گیری از ابزارهای دیپلماسی نوین شامل دیپلماسی عمومی، دیپلماسی فرهنگی، دیپلماسی

نخبگان، دیپلماسی رسانه ای بویژه در فضای مجازی، دیپلماسی شهری و ورزشی در جهت

تأثیر گذاری بر افکار عمومی و بین المللی.

محور شماره ۲ ایده اولیه: افزایش ضریب امنیتی (۱۳)**سیاست های پیشنهادی دولت**

- ارتقاء توانمندی های دفاعی و تقویت قدرت بازدارندگی و اهتمام به حضور نیروهای مردمی در تأمین امنیت و دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی.

سیاست های برنامه پنج ساله گذشته**خودکفایی دفاعی و امنیتی**

بند ۲- ترویج نهضت نرم افزاری، تولید و توسعه علوم و فناوری و تحقیقات دفاعی و امنیتی و حرکت در مرزهای دانش با تأکید بر بومی سازی و روزآمدی.

بند ۳- دستیابی به فناوری های برتر مورد نیاز دفاعی و امنیتی حال و آینده با تأکید بر نوآوری و پشتیبانی از توسعه آنها.

بند ۴- تأکید بر خودکفایی کشور در سامانه ها، کالاها و خدمات اولویت دار دفاعی و امنیتی توأم با بهسازی تجهیزات موجود و افزایش قابلیت و کارایی آن.

بند ۵- ممنوعیت تأمین نیازهای دفاعی و امنیتی از خارج کشور مگر در حد ضرورت و حتی الامکان با رعایت ملاحظات زیر:

- با اولویت انتقال فناوری.

- تأمین آموزش و پشتیبانی.

- تأمین از منابع متنوع.

بند ۶- برون سپاری و جلب مشارکت سایر بخش ها اعم از دولتی و غیردولتی در تأمین نیازهای نیروهای مسلح با رعایت ملاحظات امنیتی و حفاظتی.

۷- جذب، توانمندسازی و به کارگیری نیروهای مستعد و نخبه با فراهم نمودن زمینه های رشد و تقویت آنان برای ارتقاء قابلیت های توسعه فناوری های دفاعی و امنیتی مورد نیاز کشور.

۸- برقراری ارتباط و همکاری با دیگر کشورها در زمینه های علمی، تولیدی و تجاری کالاها و خدمات دفاعی و امنیتی برای دستیابی به اهداف سیاست های کلی خودکفایی دفاعی و امنیتی.

۹- مقرون به صرفه سازی مسیر توسعه صنایع و فناوری های دفاعی و امنیتی کشور و ایجاد هم افزایی در فناوری های مورد نیاز.

برنامه سوم:

بند ۳۰-۱- ملاحظات امنیتی و دفاعی

بند ۳۲- افزایش اقتدار دفاعی و امنیتی و انتظامی به منظور بازدارندگی و پاسخگویی موثر به تهدیدها، و تأمین منافع ملی و امنیت عمومی، و پشتیبانی از سیاست خارجی و گسترش صلح و ثبات و امنیت در منطقه با بهره گیری از همه امکانات

بند ۳۴- بهبود و تکمیل سازمانی و توزیع جغرافیایی نیروهای مسلح، متناسب با اندازه و نوع تهدیدها و آمایش سرزمین

بند ۳۵- تقویت و توسعه و نوسازی صنایع دفاعی کشور با تأکید بر گسترش تحقیقات و سرعت دادن به انتقال فناوری های پیشرفته.

بند ۳۶- توجه ویژه به حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفین.

سیاست های بخش حمل و نقل:

بند ۱-۱- ملاحظات اقتصادی و دفاعی و امنیتی.

بند ۳- توسعه و اصلاح شبکه ی حمل و نقل با توجه به نکات زیر:

- نگرش شبکه ای به توسعه ی محورها.

- آمایش سرزمین.

- ملاحظات دفاعی - امنیتی.

- سودآوری ملی.

- موقعیت ترانزیتی کشور.

- تقاضا.

برنامه چهارم :

بند ۶- تعمیق روحیه دشمن شناسی و شناخت ترفندها و توطئه های دشمنان علیه انقلاب اسلامی و منافع ملی، ترویج روحیه ظلم ستیزی و مخالفت با سلطه گری استکبار جهانی.

بند ۹-۲- کسب فناوری، به ویژه فناوری های نو شامل: ریزفناوری و فناوری های زیستی، اطلاعات و ارتباطات، زیست محیطی، هوا فضا و هسته ای.

بند ۱۹- آمایش سرزمینی مبتنی بر اصول ذیل:

- ملاحظات امنیتی و دفاعی

- کارآیی و بازدهی اقتصادی.

- وحدت و یکپارچگی سرزمین

- گسترش عدالت اجتماعی و تعادل های منطقه ای.

- حفاظت محیط زیست و احیای منابع طبیعی.

- حفظ هویت اسلامی ایرانی و حراست از میراث فرهنگی.

- تسهیل و تنظیم روابط درونی و بیرون اقتصاد کشور.

- رفع محرومیت ها خصوصاً در مناطق روستایی کشور.

بند ۲۰- تقویت امنیت و اقتدار ملی با تأکید بر رشد علمی و فناوری، مشارکت و ثبات سیاسی، ایجاد تعادل میان مناطق مختلف کشور، وحدت و هویت ملی، قدرت اقتصادی و دفاعی و ارتقاء جایگاه جهانی ایران.

بند ۲۴- ارتقاء توان دفاعی نیروهای مسلح برای بازدارندگی، ابتکار عمل و مقابله موثر در برابر تهدیدها و حفاظت از منافع ملی و انقلاب اسلامی و منابع حیاتی کشور.

- بند ۲۵- توجه ویژه به حضور و سهم نیروهای مردمی در استقرار امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفین.
- بند ۲۶- تقویت توسعه و نوسازی صنایع دفاعی کشور با تأکید بر گسترش تحقیقات و سرعت دادن به انتقال فناوری‌های پیشرفته.
- بند ۲۸-۴- بهره‌گیری از روابط برای افزایش توان ملی.
- سیاست‌های کلی پیشگیری و کاهش خطرات ناشی از سوانح طبیعی:
- بند ۳-۳- در اختیار گرفتن کلیه امکانات و توانمندی‌های مورد نیاز اعم از دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و نیروهای مسلح در طول زمان بحران.

برنامه پنجم:

- بند ۷-۵- دستیابی به فناوری‌های پیشرفته مورد نیاز.
- بند ۴۵- ارتقاء توانمندی‌های دفاعی و قدرت بازدارندگی به منظور دفاع از حاکمیت، تمامیت ارضی، منافع و امنیت ملی و مقابله مؤثر با تهدیدهای خارجی و ایجاد توازن منطقه‌ای با تأکید بر:
- ۱- ۴۵- کسب دانش و فناوری‌های نو و نرم‌افزارهای پیشرفته دفاعی و نوسازی و بازسازی صنایع دفاعی، افزایش ضریب خودکفایی با توسعه تحقیقات و بهره‌مندی از همه ظرفیت‌های صنعتی کشور.
- ۲- ۴۵- اهتمام به حضور نیروهای مردمی در امنیت و دفاع از کشور و انقلاب با تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان.
- ۳- ۴۵- گسترش پدافند غیرعامل.

سیاست‌های کلی پدافند غیرعامل:

- بند ۱- تأکید بر پدافند غیرعامل که عبارت است از مجموعه اقدامات غیرمسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می‌گردد.
- بند ۲- رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل از قبیل انتخاب عرصه ایمن، پراکنده سازی یا تجمع حسب مورد، حساسیت زدایی، اختفاء، استتار، فریب دشمن و ایمن سازی نسبت به مراکز جمعیتی و حائز اهمیت بویژه در طرح‌های آمایش سرزمین و طرح‌های توسعه آینده کشور.
- بند ۴- تهیه و اجرای طرح‌های پدافند غیرعامل (با رعایت اصل هزینه- فایده) در مورد مراکز، اماکن و تأسیسات حائز اهمیت (نظامی و غیرنظامی) موجود و در دست اجراء براساس اولویت بندی و امکانات حداکثر تا پایان برنامه ششم و تأمین اعتبار مورد نیاز.
- بند ۶- دو یا چند منظوره کردن مستحذات، تأسیسات و شبکه‌های ارتباطی و مواصلاتی در جهت بهره‌گیری پدافندی از طرح‌های عمرانی و توسعه‌ای بویژه در مناطق مرزی و حساس کشور.

الگوی تدوین سیاست های دفاعی و امنیتی

بند ۱۰- حمایت لازم از توسعه فناوری و صنایع مرتبط مورد نیاز کشور در پدافند غیرعامل با تأکید بر طراحی و تولید داخلی.

بند ۱۳- ایجاد مراکز برای تدوین، طراحی، برنامه ریزی و تصویب اصول و ضوابط، استانداردها، معیارها، مقررات و آئین نامه های فنی پدافند غیرعامل و پیگیری و نظارت بر اعمال آنها.

سیاست های کلی آمایش سرزمین:

بند ه ۲- تقویت هدفمند عوامل پیشرفت و آبادانی در مناطق حساس و ویژه با توجه به ملاحظات دفاعی، امنیتی، فرهنگی، اجتماعی و زیست محیطی و افزایش نقش و فعالیت مردم در فرایند توسعه.

بند و ۱- انتخاب مکان های مناسب و استقرار مراکز زیست و فعالیت و همچنین مراکز حیاتی و حساس، متناسب با ملاحظات اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی بویژه امنیتی و پدافند غیرعامل.

سیاست های خودکفایی دفاعی امنیتی:

بند ۲- ترویج نهضت نرم افزاری، تولید و توسعه علوم و فناوری و تحقیقات دفاعی و امنیتی و حرکت در مرزهای دانش با تأکید بر بومی سازی و روزآمدی.

بند ۳- دستیابی به فناوری های برتر مورد نیاز دفاعی و امنیتی حال و آینده با تأکید بر نوآوری و پشتیبانی از توسعه آنها.

بند ۴- تأکید بر خودکفایی کشور در سامانه ها، کالاها و خدمات اولویت دار دفاعی و امنیتی توأم با بهسازی تجهیزات موجود و افزایش قابلیت و کارایی آن.

بند ۵- ممنوعیت تأمین نیازهای دفاعی و امنیتی از خارج کشور مگر در حد ضرورت و حتی الامکان با رعایت ملاحظات زیر:

- با اولویت انتقال فناوری.

- تأمین آموزش و پشتیبانی.

- تأمین از منابع متنوع.

بند ۶- برون سپاری و جلب مشارکت سایر بخش ها اعم از دولتی و غیردولتی در تأمین نیازهای نیروهای مسلح با رعایت ملاحظات امنیتی و حفاظتی.

بند ۷- جذب، توانمندسازی و به کارگیری نیروهای مستعد و نخبه با فراهم نمودن زمینه های رشد و تقویت آنان برای ارتقاء قابلیت های توسعه فناوری های دفاعی و امنیتی مورد نیاز کشور.

بند ۸- برقراری ارتباط و همکاری با دیگر کشورها در زمینه های علمی، تولیدی و تجاری کالاها و خدمات دفاعی و امنیتی برای دستیابی به اهداف سیاست های کلی خودکفایی دفاعی و امنیتی.

بند ۹- مقرون به صرفه سازی مسیر توسعه صنایع و فناوری های دفاعی و امنیتی کشور و ایجاد هم افزایی در فناوری های مورد نیاز.

سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی:

بند ۲۲-۱ - شناسایی و بکارگیری ظرفیت های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.

سیاست های پیشنهادی دبیرخانه

- افزایش ضریب امنیتی و احساس امنیت از طریق:

۱- تعمیق و توسعه اشراف اطلاعاتی بر راهبردها و اقدامات دشمن و افزایش توان پیش بینی، پیش گیری، کنترل و مقابله در داخل و خارج با تهدیدات امنیتی بویژه جاسوسی، تروریسم با تاکید بر تروریسم تکفیری، فرقه گرایی مخمل همبستگی ملی، جرایم سازمان یافته و سایبری با تقویت هماهنگی و هم افزایی در میان دستگاه های اطلاعاتی، امنیتی، قضایی و انتظامی و توسعه همکاری اطلاعاتی با سایر کشورها

۲- ارتقاء و تحکیم وحدت و انسجام ملی با تقویت مولفه های هویت اسلامی- ایرانی و مقابله قانونمند با جریانات انحرافی و مخمل امنیت ملی در حوزه دینی و قومی

۳- تامین امنیت پایدار مناطق مرزی با انسداد کامل نرم افزاری و سخت افزاری، توسعه و تقویت یگان های مرزبانی، مشارکت دهی مرزنشینان در طرح های امنیتی، توسعه فعالیت های اطلاعاتی و تقویت دیپلماسی مرزی

۴- ایمن سازی اماکن و مراکز حساس و حیاتی در برابر جاسوسی، نفوذ و خرابکاری

۵- ارتقاء تقویت توان مدیریت امنیتی با واکنش سریع، اطلاع رسانی و پاسخگویی به موقع به حوادث و رخدادهای احتمالی با جلب مشارکت های مردمی و ممانعت از سیاسی و امنیتی شدن مسائل اجتماعی، معیشتی و ....

- پیش گیری و مقابله با جرم و جنایت جهت ارتقاء احساس امنیت با هدف کاهش ۱۰ درصدی سالیانه مصادیق آن (قتل، سرقت، ضرب و شتم، اعمال منافی عفت و ...) از طریق:

۱- ارتقاء دانش عمومی و آگاهی های امنیت ساز در همه سطوح فردی، اجتماعی و سازمانی با اتخاذ رویکرد «امنیت جامعه محور» و تلاش برای تعدیل رفتارهای هنجارشکن و خشونت ورزی ساختارشکن در فرهنگ عمومی جامعه و ارتقاء امنیت اخلاقی جامعه با نقش آفرینی رسانه بویژه رسانه ملی، دستگاه های آموزشی، پرورشی، ورزشی، انتظامی، قضایی و مشارکت سامان یافته مردمی

۲- ایجاد شبکه ملی مراقبت و بانک اطلاعات و آمار جرایم در ناجا، و هوشمندسازی نظارت و کنترل بر اماکن و فضاها عمومی

۳- توسعه مراکز درمانی و کاهش آسیب ها با هدف پوشش کامل معتادین در برنامه های درمانی و آموزشی.

- مبارزه همه جانبه با مواد مخدر و روانگردان ها با اولویت کاهش تقاضا و توسعه فعالیت های اطلاعاتی در جهت کشف و مبارزه با شبکه های تولید و توزیع مواد مخدر بر مبنای طرح ملی و نقشه راه استان ها با هدف کاهش ۲۵ درصدی اعتیاد و تولید و توزیع اینگونه مواد در پایان برنامه.

- پیشگیری و مقابله همه جانبه و فراگیر با قاچاق کالا و ارز از پیش از مبادی ورودی تا محل عرضه آن در بازار با هدف کاهش ۵۰ درصدی قاچاق ورودی و خروجی از طریق شفاف سازی فرایندها (شامل اصلاح مقررات، ساماندهی کمی و کیفی مبادی رسمی و کنترل موثر مجاری غیر رسمی و کاهش زمان و هزینه واردات، صادرات و ترانزیت)، ره گیری نرم افزاری کالاها، مستند سازی و شفاف سازی گردش وجوه (ارزی و ریالی) در سیستم بانکی و بازار غیرمتمشکل پولی، تشدید اقدامات کنترلی، نظارتی و توسعه فعالیت های اطلاعاتی و قضائی در جهت ارتقاء توان کشف و افزایش ریسک قاچاق کالا با تمرکز بر شبکه ها، باندهای کلان و سازمان یافته.